

UNIVERZITA KARLOVA
Pedagogická fakulta
Katedra biologie a environmentálních studií

HODNOCENÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
(Posudek vedoucí)

Předložila studentka: Aneta Karolová

Název: Terénní výuka biologie rostlin pro žáky 2. stupně ZŠ v rámci distančního vzdělávání

Vedoucí: PhDr. Ing. Silvie Svobodová, Ph.D.

1. CÍLE A HYPOTÉZY

Cíl předložené bakalářské práce („navrhnout terénní výukový program se zaměřením na botaniku rostlin pro žáky 2. stupně základního vzdělávání, a to nejen v podobě prezenční, ale také distanční“) není bohužel na začátku BP jednoznačně definován, např. v samostatné kapitole. Zčásti je uveden pouze v abstraktu, příp. v úvodu práce, kde lze dohledat pouze cíl praktické části. Srozumitelně je cíl práce formulován až v závěru.

Tento cíl bakalářské práce lze tedy považovat za splněný.

2. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ

Bakalářská práce je věnována sestavení výukového programu zaměřeného na biologii rostlin, resp. na téma anatomie stonku druhotně tloustnoucích rostlin s rozšířením o související environmentální témata týkající se lesa – hospodaření s lesy a kůrvec jako ekologický problém.

Posuzovaná práce je členěna do několika částí, které na sebe logicky navazují a významově souvisejí s jejím tématem. Některé kapitoly, zejména v teoretické části, jsou ovšem příliš povrchní a postrádají hlubší vhled do dané problematiky. Často vycházejí pouze z jednoho zdroje, který není mnohdy ani uveden v seznamu literatury.

Např. v kapitole „Oblíbenost botaniky u žáků 2. stupně“ mohly být kromě rozšíření spektra příkladů výzkumů uvedeny také důvody nízké oblíbenosti botaniky. Dále např. charakteristika terénní výuky byla zakončena v podstatě v 90. letech minulého století, nepopisuje současnou situaci, nečerpá z aktuálních zdrojů. Obdobně část věnovaná cílům terénní výuky je nevyhovující. Výsledky výzkumů, které se věnují vlivu terénní výuky na učení žáků, jsou čerpány z jednoho zdroje (review), který není rovněž uveden v seznamu zdrojů. Rozhodně více prostoru mělo být věnováno kapitole „Environmentálně zaměřený výukový program“, ta je skutečně velmi strohá.

Kapitoly věnované teoretickému základu pro výukový program pracují s malým počtem nepřilíš aktuálních zdrojů, které nejsou opět uvedeny v seznamu zdrojů (např. Černohorský, 1967).

V rámci praktické části byl sestaven konkrétní výukový program Život dědečka Pařeza, který byl následně ověřen v praxi, prezenční i distanční formě. Na základě jeho vyhodnocení a zpětné vazby byla navržena jeho modifikace a doporučení pro praxi. V úvodu jsou uvedeny výchovně-vzdělávací cíle, jejichž pořadí by bylo vhodné logicky uspořádat a doplnit klíčovými kompetencemi. Samotný program, konkrétní aktivity a PL jsou zajímavé a smysluplné. Praktická část je uzavřena hodnocením programu ze strany žáků a přítomného pedagoga, podrobněji je uvedeno hodnocení prezenční formy, u distanční je k dispozici pouze náhled jednoho vyplněného formuláře v příloze práce.

Diskuse nabízí autorčin názor na význam terénní výuky, není bohužel blíže diskutován průběh tvorby a aplikace výukového programu a konfrontovány výsledky jeho ověření s jinými obdobnými programy. Sama autorka uvádí: „Terénní výukový program jako je tento a mnoho dalších nabízí pedagogům možnost vyzkoušet výuku jinak, zpestřit každodennost vyučování a možná i znovu-motivovat žáky i sebe.“, toto konstatování není bohužel dále zasazeno do bližšího kontextu s dalšími programy, příp. výzkumy zaměřenými na jejich evaluaci.

Závěr rámcově shrnuje obsah a výsledky práce.

Přínos práce spočívá především ve vytvoření zajímavého výukového programu.

Přílohy (fotodokumentace, ukázky prací žáků při aplikaci programu, PL pro distanční formu včetně příkladu vypracované verze a hodnocení pedagoga) účelně doplňují text práce.

Vzhledem ke stěžejnímu cíli (vytvoření funkčního výukového programu) byly metody práce zvoleny vhodně. Výukový program a průběh jeho aplikace v prezenční formě byly interpretovány poměrně přehledně a srozumitelně. U distanční formy jsem postrádala souhrnný přehled z výsledků práce žáků, průběh této varianty programu byl doložen pouze ukázkou jednoho vyplněného PL v příloze.

3. FORMÁLNÍ ÚPRAVA

Bakalářská práce se skládá ze 43 stránek vlastního textu, ovšem neúplného přehledu literatury a 27 stran příloh.

Jazykový projev považuji za kultivovaný, použité termíny byly většinou vhodně voleny a správně používány. Text je přehledně členěn do částí, které na sebe logicky navazují, je psán srozumitelnou a čtivou formou bez gramatických chyb, občas se však vyskytují překlapy a nejasně formulované věty.

Požadované formální náležitosti byly většinou dodrženy, avšak u citací a seznamu použitých zdrojů se vyskytly podstatné problémy. Občas se objevila nejednotnost při citaci v textu, nesoulad odkazů a seznamu citací [např. v textu (jméno, rok), ale v seznamu není rok uveden za jménem autora] atd. Mnohem zásadnější problém představuje několik chybějících odkazů v seznamu použitých zdrojů (min 8, např. Jeřábek et al., 2021; Bílek, 2008; Činčera et al., 2016; Becker et al., 2017 atd.)

Celková grafická úprava včetně úrovně kvality obrázků je na odpovídající úrovni.

4. KOMENTÁŘ VEDOUCÍ

Studentka průběh řešení práce konzultovala bohužel velmi nepravidelně, v podstatě několik týdnů před jejím odevzdáním. Z uvedeného důvodu byl program ověřován téměř na konci školního roku, což mohlo negativně ovlivnit jeho kvalitu, ale i evaluaci ze strany žáků.

Některé mé zásadní komentáře nebyly reflektovány, např. upozornění na nezbytnost jasné formulace cílů práce, důsledné kontroly jednotnosti při citování a volby vhodné citační normy. Závěrečná verze práce mi bohužel nebyla zřejmě z časových důvodů předložena k posouzení.

Nicméně navrhovaný výukový program považuji za zajímavý, oceňuji jeho distanční formu a zaměření na problematiku ochrany lesa.

Celkově hodnotím práci jako poměrně dobrou. Práce je tematicky smysluplná a inspirativní. Nabízí vhodný výukový program pro terénní výuku. Environmentálně zaměřené výukové aktivity mají své nezastupitelné místo při realizaci environmentální výchovy.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ

Co Vás vedlo k volbě tématu práce?

Mohla byste stručně popsat Váš výukový program a průběh jeho aplikace, případně zdůvodnila potíže, které se vyskytly?

Jaké zásadní změny byste vzhledem k evaluaci aplikace programu navrhovala?

Vysvětlete, prosím, nesrovnalosti v citacích a seznamu citovaných zdrojů.

6. NAVRHOVANÉ ZÁVĚREČNÉ HODNOCENÍ

Posuzovaná bakalářská práce bohužel některé z předepsaných formálních požadavků na bakalářské práce nespĺňuje, i přes tyto výše uvedené nedostatky doporučuji práci k obhájení.

V Žatci

Datum 24. 07. 2022

PhDr. Ing. Silvie Svobodová, Ph.D.